Ignasi Sanz Tous

INVIOLABILITAT DEL DOMICILI I PANDÈMIA

TREBALL DE FI DE GRAU

dirigit pel Dr. Jaume Vernet i Llobet

Grau en Dret

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Tarragona

2024

Aquest TFG s'ha desenvolupat en la modalitat de (marcar l'opció que correspongui i completar)

- ☐ **Treball de Recerca**
- ☐ **Simulació de judici**
- ☒ **Dictamen/Informe**
- ☐ **APS**
- ☐ **TFG vinculat a pràctiques**

ÍNDEX

ABREVIATURES TFG **4**
RESUM TFG **6**
INTRODUCCIÓ TFG **7**
DICTAMEN **8**
ENCAPÇALAMENT **8**
OBJECTE DEL DICTAMEN **8**
ANTECEDENTS DE FET **9**
QÜESTIONS PLANTEJADES **10**
FONAMENTS JURÍDICS **10**
PRIMER **10**
SEGON **13**
A) Bé jurídic protegit **13**
B) Concepte constitucional de domicili **14**
1. Interpretació de l'article 18.2 CE **14**
2. Interpretació de l'article 8 CEDH **16**
3. Interpretació de l'article 7 CDFUE **19**
C) Abast del concepte de domicili **20**
1. Abast del domicili segons la finalitat **20**
2. Abast del domicili segons l'ús **26**
TERCER **29**
QUART **33**
A) L'estat d'alarma **34**
B) Les declaracions d'estat d'alarma durant la pandèmia ocasionada per la COVID-19 ..... **34**
C) Diferència entre limitació i suspensió de drets fonamentals **35**
D) La declaració d'inconstitucionalitat de l'estat d'alarma del TC **39**
1. La STC 148/2021, de 14 de juliol **39**
2. La STC 183/2021, de 27 d'octubre **42**
CONCLUSIONS **45**
ANNEXOS **47**
ANNEX I: NORMATIVA APLICABLE **47**

ANNEX II: JURISPRUDÈNCIA 49
ANNEX III: BIBLIOGRAFIA 54

ABREVIATURES TFG

CE	Constitució espanyola
RD	Reial Decret
TC	Tribunal Constitucional
TEDH	Tribunal Europeu de Drets Humans
TS	Tribunal Suprem
TJUE	Tribunal de Justícia de la Unió Europea
STC	Sentència del Tribunal Constitucional
STEDH	Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans
STS	Sentència del Tribunal Suprem
STJUE	Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea
CEDH	Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals
CDFUE	Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea
TUE	Tractat de la Unió Europea
LOEAES	Llei Orgànica dels estats d'alarma, excepció i setge
LOTC	Llei Orgànica del Tribunal Constitucional
LJCA	Llei reguladora de la Jurisdicció Contenciós-administrativa
FJ	Fonament jurídic
FD	Fonament de Dret

RESUM TFG

El present dictamen jurídic pretén donar resposta a les qüestions plantejades d'un client. El problema que es planteja és determinar si l'entrada de la policia a l'interior de la caravana del nostre client constitueix una vulneració del dret fonamental a la inviolabilitat del domicili.

Paraules clau: pandèmia – inviolabilitat del domicili – dret de circulació – estat d'alarma

RESUMEN

El presente dictamen jurídico pretende dar respuesta a las cuestiones planteadas por un cliente.

El problema que se plantea es determinar si la entrada de la policía en el interior de la caravana de nuestro cliente constituye una vulneración del derecho fundamental a la inviolabilidad del domicilio.

Palabras clave: pandemia – inviolabilidad del domicilio – derecho de circulación – estado de alarma

ABSTRACT

This legal opinion aims to respond to the questions suggested by a client.

The problem is to determine whether the entry of the Police into our client's caravan constitutes a violation of the fundamental right to the inviolability of the home.

Keywords: pandemic – inviolability of the home – right of movement – state of alarm

INTRODUCCIÓ TFG

La motivació per realitzar el Treball de Fi de Grau en la modalitat de dictamen jurídic es basa en la voluntat de treballar en una vessant pràctica del dret constitucional. Més que un simple treball de recerca, l'objectiu ha estat plantejar un supòsit basat en fets reals per poder donar una resposta jurídica a una problemàtica, seleccionant informació de diferents tipus de fonts.

En el present dictamen s'investigarà l'afectació que pot tenir l'actuació de l'Administració en els drets fonamentals d'un ciutadà en el marc d'una situació d'alteració greu de la normalitat causada per una pandèmia. L'elecció d'elaborar el dictamen sobre el dret fonamental a la inviolabilitat del domicili en el context de la pandèmia ocasionada per la COVID-19 es basa en què hi van haver casos mediàtics, com és l'entrada de la policia en domicilis on se celebraven reunions i festes prohibides en aquells moments. Resultava interessant conèixer la resposta que donarien els tribunals sobre quin dels drets que estaven en col·lisió havia de prevaldre. Per no realitzar el dictamen sobre el mateix supòsit, es va plantejar el cas d'estudiar si una caravana podia tenir la consideració de domicili a efectes constitucionals. La curiositat per saber si es confirmava la hipòtesi prèvia a l'estudi realitzat en aquest dictamen va ser la principal motivació per dur-lo a terme.

Per portar a terme la investigació plantejada en el paràgraf anterior, s'ha realitzat una recerca de normativa, jurisprudència i doctrina aplicable al cas objecte d'estudi. S'ha seleccionat la informació rellevant de les fonts consultades per poder donar una resposta motivada jurídicament i resoldre la problemàtica existent.

El present dictamen s'ha dividit en els següents apartats: una relació d'antecedents de fet on es descriuen els fets que donen lloc a l'elaboració de l'informe, les qüestions plantejades a les quals s'ha de donar una resposta jurídica, els fonaments jurídics on s'exposen els arguments per arribar a una determinada conclusió i es dona resposta a les qüestions plantejades i per últim les conclusions finals a les quals s'ha arribat després de la investigació. També s'han inclòs apartats annexes on hi figuren les fonts consultades per elaborar el dictamen.

DICTAMEN

ENCAPÇALAMENT

Dictamen jurídic sobre el dret fonamental a la inviolabilitat del domicili de l'article 18.2 CE que emet l'alumne Ignasi Sanz Tous, del grau en Dret de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona, com a Treball de Fi de Grau (TFG) del curs acadèmic 2023-2024.

Amb motiu de l'encàrrec rebut del Sr. Joan Vidal Navarro en relació amb les qüestions plantejades i una vegada analitzada la documentació aportada pel mateix, s'elabora el present dictamen jurídic.

OBJECTE DEL DICTAMEN

L'objecte d'aquest dictamen és donar resposta jurídica a les qüestions plantejades pel Sr. Joan Vidal Navarro en relació a la presumpta vulneració del dret fonamental a la inviolabilitat del domicili regulat a l'article 18.2 CE, per l'entrada de la policia a la seva caravana i la conseqüent imposició d'una sanció econòmica per romandre a l'interior de la caravana en una àrea de servei de l'autopista AP-7, km. 208 a l'Arboç (Tarragona) una vegada decretat l'estat d'alarma per a la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19.

ANTECEDENTS DE FET

PRIMER.- El dia 1 de març de 2020 el Sr. Joan Vidal Navarro, resident a Tarragona, va agafar la seva caravana model XXX amb matrícula YYYY per desplaçar-se fins al municipi de Girona, on l'esperaven dos amics per fer un viatge tots tres per França.

SEGON.- El dia 13 de març de 2020, durant el trajecte de tornada a casa, sobre les 22.00 hores, el Sr. Joan Vidal es va sentir indisposat i va decidir fer una aturada en una àrea de servei de l'autopista AP-7, al terme municipal de l'Arboç (Tarragona). Degut al seu malestar, va passar la nit a la seva caravana per reprendre el viatge al dia següent.

TERCER.- A les 9.00 hores del matí del 14 de març de 2020, el Sr. Joan Vidal es va despertar pels forts cops que algú estava donant a la porta de la seva caravana. Abans de poder aixecar-se, van empènyer la porta i quatre agents del Cos de Mossos d'Esquadra van entrar a l'interior del vehicle.

QUART.- Acte seguit i sobre les 9:10 hores del matí del 14 de març de 2020, els agents dels Mossos d'Esquadra van sol·licitar al Sr. Joan Vidal que s'identifiqués per verificar la seva identitat i procedir a la imposició d'una sanció per incompliment del Reial Decret 463/2020, de 14 de març, pel qual es declara l'estat d'alarma per a la gestió de la situació de crisis sanitària ocasionada per la COVID-19.

CINQUÈ.- Davant d'aquesta situació, el Sr. Joan Vidal va manifestar als agents dels Mossos d'Esquadra que havia romàs, des de les 22:00 hores de la nit del dia 13 de març de 2020, a l'àrea de servei de l'Arboç per una indisposició i que tan bon punt hagués conegut la situació d'estat d'alarma hauria près el viatge de tornada al seu domicili immediatament. Així mateix, va expressar el seu desacord en la manera en què els agents van entrar a la seva caravana i que la resposta que li van donar va ser del tot desproporcionada, convençut que tant la sanció com l'actuació policial van ser desmesurades.

SISÈ.- El dia 15 de juny de 2020, tres mesos després dels fets, el Sr. Joan Vidal va rebre la sanció per incompliment de les mesures decretades per l'Autoritat competent per fer front a la pandèmia ocasionada per la COVID-19. L'import de la sanció era de 1.000 euros.

QÜESTIONS PLANTEJADES

Arran dels fets exposats prèviament, el Sr. Joan Vidal decideix acudir al nostre despatx per estudiar la seva situació i assessorar-se sobre els drets que l'assisteixen. Se'ns plantegen les següents qüestions jurídiques:

1) El retorn al lloc de residència habitual era una excepció per circular per les vies d'ús públic?
2) La caravana del Sr. Joan Vidal pot ser considerada domicili?
3) En cas de considerar la caravana com a domicili, hi ha hagut alguna vulneració d'un dret fonamental per part de la policia?
4) En relació amb la sanció, podria ser anul·lada una vegada l'estat d'alarma vigent en el moment dels fets ha estat declarat inconstitucional pel Tribunal Constitucional?

FONAMENTS JURÍDICS

PRIMER.- En la primera qüestió plantejada, cal analitzar si la conducta realitzada pel nostre client estaria justificada per circular per les vies d'ús públic en el moment dels fets. Tal i com ens ha manifestat el Sr. Joan Vidal, en el moment en què els agents dels Mossos d'Esquadra van observar el seu vehicle, estava estacionat en l'àrea de servei de l'Arboç per reprendre al dia següent, és a dir el 14 de març de 2020, el camí tornada a la seva residència habitual. No obstant això, els agents van al·legar com a motiu de sanció el fet que estava estacionat en una àrea de servei i que, si no hagués estat per la seva intervenció podria haver-hi romàs més temps.

En aquest punt, hem de tenir en compte el Reial Decret 463/2020, de 14 de març, pel que es declara l'estat d'alarma per a la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada pel COVID-19. Concretament, en l'article 7 del text del RD 463/2020 es fa una relació de les circumstàncies en les quals les persones podien circular per les vies d'ús públic per fer determinades activitats:

Article 7 del RD 463/2020:

> 1. Durant la vigència de l'estat d'alarma les persones únicament podran circular per les vies d'ús públic per a la realització de les següents activitats:

[...]

d) Retorn al lloc de residència habitual.

[...]

Abans d'entrar a analitzar el precepte anterior, és pertinent explicar el dret de circulació de l'article 19 CE.

L'article 19 CE reconeix als ciutadans espanyols la llibertat per circular lliurement pel territori nacional i la llibertat per fixar el seu lloc de residència. El dret a la llibertat de circulació i a elegir el lloc de residència es troba regulat en la Secció 1ª del Capítol II del Títol I de la CE i està sotmès a reserva de llei orgànica. La llibertat que reconeix l'article 19 CE va en consonància amb l'article 139.2 CE que estableix la impossibilitat de posar obstacles a la lliure circulació.

És rellevant mencionar que la llibertat de circulació i de residència no ve imposada únicament per l'ordenament jurídic intern, sinó que la normativa comunitària també la regula. El Dret de la Unió Europea de conformitat amb les Directives de desenvolupament, estén la llibertat de circulació i de residència a tots els ciutadans comunitaris (article 3.2 TUE), sense que els Estats puguin restringir aquests drets excepte per causes justificades d'orde públic o de salut pública.

D'altra banda, la llibertat de circulació es pot suspendre per la declaració de l'estat d'excepció o de setge i es podrà limitar el seu exercici amb la declaració de l'estat d'alarma, en ambdós casos tenint en compte els motius excepcionals que provoquin l'adopció d'aquestes mesures. En relació amb la suspensió i limitació del dret a la llibertat de circulació, s'aprofundirà en aquest tema més endavant.

En els dos casos citats anteriorment, les mesures hauran de decretar-se segons l'article 55 CE en relació amb l'article 116 CE i la Llei Orgànica dels estats d'alarma, excepció i setge.

Un cop feta la contextualització inicial en els paràgrafs anteriors, en base a l'article citat, i segons el punt d) del mateix, el retorn al lloc de residència habitual estaria justificat per circular per les vies d'ús públic durant la vigència de l'estat d'alarma.

No obstant això, la problemàtica resideix en la interpretació que van fer els agents dels Mossos d'Esquadra. Els agents van interpretar que estava incomplint amb el

confinament domiciliari decretat i que no estava tornant a casa, ja que la caravana estava estacionada feia unes quantes hores i si no hagués estat per la seva presència, hi hagués estat estacionada encara més temps. El Sr. Joan Vidal els va manifestar que el dia anterior estava circulant per tornar a casa seva, però per una indisposició va haver d'aturar-se i no es va sentir en condicions de conduir en aquell moment. Per aquest motiu, va romandre a la seva caravana la nit del dia 13 de març de 2020 tenint previst tornar a casa seva al dia següent, ja que tornava d'un viatge en el qual havia recorregut molts quilòmetres per carretera.

Per acreditar el relat dels fets del Sr. Joan Vidal, s'aporta un tiquet de compra amb data 13 de març de 2020 a les 22:08 hores d'un entrepà de pernil i una ampolla d'aigua. Així mateix, a les 22:19 hores del dia 13 de març de 2020 el nostre client posa gasolina, quedant acreditat amb l'aportació de la factura expedida per l'estació de servei.

Per tant, segons el relat dels fets exposat pel Sr. Joan Vidal i segons el que estableix l'article 7.1.d) del RD 463/2020, s'entén que el nostre client estava estacionat a l'estació de servei tenint previst tornar al seu domicili a l'endemà. La versió dels fets relatada pel nostre client queda corroborada amb les proves que s'aporten, i **queda demostrat que estava disposat a emprendre el viatge de retorn a casa el dia 14 de març de 2020, ja que a la seva arribada a l'estació de servei la nit del dia 13 de març de 2020 omple el dipòsit de gasolina del seu vehicle. Així mateix, el fet d'haver romàs durant unes hores a l'interior de la seva caravana a l'àrea de servei constitueix una mera aturada, sent una interrupció temporal en el viatge de tornada a casa**.

SEGON.- En relació a la segona qüestió plantejada, abans de donar una resposta directa, cal contextualitzar la pregunta i analitzar tots els aspectes que deriven de la mateixa. Convé aportar una explicació teòrica per entendre perquè s'arriba a una determinada conclusió.

Primerament, cal saber quin és el bé jurídic protegit. En segon lloc, s'ha de trobar la definició de "domicili". Per últim, caldrà estudiar l'abast que pot tenir el concepte, delimitant els seus límits i analitzant si tots els supòsits gaudeixen de protecció constitucional.

La jurisprudència que s'aportarà en el present dictamen, deixarà constància de les divergències que hi ha en la interpretació d'aquest concepte, depenent del tribunal que es consulti.

Una vegada recollida la informació necessària i aportada la corresponent argumentació jurídica, es podrà donar una resposta a la pregunta formulada i afirmar si una caravana pot tenir o no la consideració de domicili.

A) Bé jurídic protegit

Com a punt de partida, per poder delimitar el concepte constitucional de domicili, s'ha de conèixer quin és el bé jurídic protegit que en aquest supòsit de fet ha estat lesionat. Per tant, l'article 18.2 CE és l'origen per poder definir què és el domicili a nivell constitucional. La jurisprudència i la doctrina espanyola afirmen que el bé jurídic que fonamenta el dret a la inviolabilitat del domicili és la intimitat personal, concepte que pot aparèixer en diferents termes com "vida privada", "esfera privada", "àmbit de privacitat", etc.

Una de les sentències del Tribunal Constitucional que il·lustra aquest parer és la STC 22/1984 (Sala Segona), de 17 de febrer de 1984, FJ 2, que estableix que: "la protecció constitucional del domicili és una protecció de caràcter instrumental, que defensa els àmbits en què es desenvolupa la vida privada de la persona. Per això existeix un nexe d'unió indissoluble entre la norma que prohibeix l'entrada i el registre en un domicili (article 18.2 de la Constitució) i la que imposa la defensa i garantia de l'àmbit de privacitat (article 18.1 de la Constitució)." Així mateix, la STC 50/1995 (Sala Primera), de 23 de febrer de 1995, en el seu FJ 5 disposa: "la seva protecció té un caràcter instrumental per a la defensa de l' àmbit en el qual es

desenvolupa la vida privada. Existeix, doncs, un nexe indissoluble de tal sacralitat de la seu existencial de la persona, que veda tota intromissió i, en concret, l'entrada i el registre en ella i d'ella, amb el dret a la intimitat, per la resta contingut en el mateix precepte que l'altre (art. 18.1 i 2 C.E.)." Amb tot això, el TC declara en el FJ 2 de la STC 126/1995 (Sala Primera), de 25 de juliol de 1995, que: "la norma constitucional que proclama la inviolabilitat del domicili i la conseqüent interdicció de l'entrada i registre en ell (art 18.2 C.E.) no és sinó una manifestació de la norma precedent que garanteix el dret a la intimitat personal i familiar (art. 18.1 C.E.)." Per tant, d'aquesta jurisprudència constitucional es desprèn el caràcter instrumental del dret a la inviolabilitat del domicili respecte de la protecció de la intimitat. No obstant això, tot i que de la jurisprudència que s'ha citat en les línies precedents es pugui fer palesa la instrumentalització del dret a la inviolabilitat del domicili respecte de la intimitat, podent-se inclús qüestionar la seva autonomia convertint-se en un dret superflu, el mateix TC aclareix aquest possible dubte en la STC 119/2001 (Ple), de 24 de maig de 2001, FJ 6 que estableix que: "l'art. 18 CE dota d'entitat pròpia i diferenciada els drets fonamentals a la intimitat personal i familiar (art. 18.1) i a la inviolabilitat del domicili (art. 18.2)." **Segons aquest pronunciament, queda clar que tot i el caràcter instrumental d'aquests drets, ambdós constitueixen dos drets autònoms.**

B) Concepte constitucional de domicili

Una vegada conegut el bé jurídic protegit, la intimitat, es pot abordar la segona qüestió relativa al concepte de "domicili". A partir de la jurisprudència aportada i coneixent quin és el bé jurídic protegit, es pot perfilar una definició constitucional del terme en qüestió. Per trobar la definició, cal fer una recerca de jurisprudència de diferents òrgans judicials i analitzar la interpretació que fan sobre els articles que regulen el dret a la inviolabilitat del domicili.

1. *Interpretació de l'article 18.2 CE*

   La Constitució espanyola estableix en l'article 18.2 el següent:

   "El domicili és inviolable. No s'hi podrà entrar ni fer-hi cap escorcoll sense el consentiment del titular o sense resolució judicial, llevat del cas de delicte flagrant."

   D'aquest enunciat i, juntament amb la jurisprudència, s'ha d'extreure la definició de domicili a efectes constitucionals.

Aquest dret recau sobre un espai físic delimitat, el que pròpiament és el domicili. Aquesta delimitació fa que es pugui saber fins on aquest dret fonamental queda protegit. L'article 18.2 CE anteriorment citat, garanteix la intangibilitat d'un espai físic immune a la invasió de tercers.

No obstant això, el text constitucional no recull una definició expressa del que és el domicili, ja que la CE es limita a afirmar que el domicili és inviolable. L'òrgan judicial que ha anat confeccionant una definició d'aquest terme ha estat el Tribunal Constitucional, tribunal que ha articulat un concepte constitucional del domicili allunyat del significat que altres branques de l'ordenament jurídic li atribueixen: "un espai en el qual l' individu viu sense estar subjecte necessàriament als usos i convencions socials i exerceix la seva llibertat més íntima. Per això, a través d'aquest dret no només és objecte de protecció l'espai físic en si mateix considerat, sinó el que hi ha d'emanació de la persona i d'esfera privada d'ella." Aquesta definició, extreta de la STC 22/1984 FJ 5, ens permet arribar a la conclusió que el que és rellevant és el fet que es tracta d'un àmbit en què es desenvolupa la vida privada de les persones físiques, i no importa tant l'espai físic en si. Aquesta definició, segons declara el mateix TC en la STC 209/2007 (Sala Primera), de 24 de setembre de 2007 FJ 2, està consolidada en la jurisprudència.
Per tant, **la vida privada és el pilar fonamental sobre el qual se sosté el dret fonamental a la inviolabilitat del domicili i a la vegada, delimita el concepte de domicili constitucional inviolable**.

Pel que fa al TS, aquest òrgan judicial també interpreta els conceptes d'intimitat i privacitat d'una manera àmplia, argumentant la seva postura en la relació que té la persona física amb certes activitats que afavoreixen al desenvolupament de la seva personalitat. Per exemplificar aquest parer, la STS 436/2001 (Sala Penal), de 19 de març de 2001, FD 13 exposa:
"És de ressaltar que el concepte de «domicili» als efectes que ens ocupen no pot cenyir-se estrictament al de lloc que serveix de morada habitual de l'individu. El concepte subjacent en l' article 18.2 de la CE s' ha d' entendre de manera àmplia i flexible ja que tracta de defensar els àmbits en els quals es desenvolupa la vida privada de les persones, havent d' interpretar-se a la llum

dels principis que tendeixen a estendre al màxim la protecció a la dignitat i a la intimitat de la persona, al desenvolupament de la seva privacitat a través de la qual projecta el seu «jo anímic» en múltiples direccions."

El TS rebutja les interpretacions que es fan del domicili tenint com a referència criteris relacionats amb el temps que l'individu roman al domicili, on hi pernocta habitualment o el lloc on hi realitza activitats quotidianes. En la mateixa línia, la STS 436/2001 de 19 de març ho exposa en el FD 13:
"D'això se'n dedueix que el domicili, en el sentit de la CE, no només és el lloc on es pernocta habitualment o on es realitzen altres activitats quotidianes habituals, sinó també l'àmbit tancat erigit per una persona per tal de desenvolupar-hi alguna activitat."

2. *Interpretació de l'article 8 CEDH*

De la jurisprudència del TEDH cal destacar l'amplitud amb la qual el Tribunal Europeu interpreta el concepte de vida privada i de domicili regulat en l'article 8.1 CEDH. Aquest parer, difereix de la noció més estricta de vida privada que sosté la jurisprudència del TC.
L'article 8.1 CEDH disposa el següent:
"Tota persona té dret al respecte de la seva vida privada i familiar, del seu domicili i de la seva correspondència."

Tanmateix, en aquest punt juga un paper clau la STEDH, assumpte Niemietz contra Alemanya, de 16 de desembre de 1992. Des d'aquest pronunciament del TEDH, la jurisprudència del Tribunal d'Estrasburg fa referència al "respecte al domicili" de la persona, segons el redactat de l'article 8.1 CEDH. Aquesta expressió instrumentalitza el dret a la "vida privada i familiar" que el mateix article 8.1 CEDH recull. Per tant, ens trobem davant d'un enunciat molt ampli que, no només garanteix la vida privada de les persones, sinó que també protegeix el que el TEDH ha anomenat "vida privada social". Segons aquest concepte, la vida social de les persones forma part del desenvolupament de la seva identitat personal, ja que el fet de teixir relacions personals ha d'integrar-se, a ulls del TEDH, en el dret al respecte a la vida privada de les

persones per la importància que tenen aquestes interaccions. Així ho estableix la STEDH, ass. Niemietz c. Alemanya, de 16 de desembre de 1992, FJ 29:
"El Tribunal no considera possible ni necessari intentar una definició exhaustiva de la noció de "vida privada". No obstant això, seria massa restrictiu limitar la noció a un "cercle interior" en el qual l'individu pugui viure la seva pròpia vida personal com vulgui i excloure'n completament el món exterior no englobat dins d'aquest cercle. El respecte a la vida privada ha d'incloure també fins a cert punt el dret a establir i desenvolupar relacions amb altres éssers humans."
Un altre pronunciament que recolza aquest punt de vista es la STEDH, assumpte Bigaeva contra Grècia, de 28 de maig de 2009, FJ 22: "Mentre que, d'una banda, el Tribunal accepta que tota persona té dret a viure en privat, lluny de l'atenció no desitjada (vegeu Smirnova v. Rússia, núm. 46133/99 i 48183/99, § 95, TEDH 2003-IX (extractes), considera, d'altra banda, que seria massa restrictiu limitar el concepte de "vida privada" a un "cercle íntim" on cadascú pugui conduir la seva vida personal com vulgui i excloure completament el món fora d'aquest cercle". També resulta d'aplicació al cas la STEDH, assumpte Federació Nacional d'Associacions i Sindicats Esportius contra França, de 18 de gener de 2018.

Així mateix, la interpretació restrictiva que fa el TEDH abasta als despatxos professionals i locals comercials, ja que considera que va en sintonia amb el sentit ampli del terme "domicili" i persegueix la finalitat de la norma (article 8 CEDH). La STEDH, ass. Niemietz c. Alemanya, de 16 de desembre de 1992, FJ 31 ho corrobora:
"De manera més general, interpretar les paraules "vida privada" i "llar" com a incloses determinades activitats o locals professionals o empresarials seria consonant amb l'objecte i la finalitat essencials de l'article 8, és a dir, protegir l'individu contra intromissions arbitràries dels poders públics." D'altres pronunciaments que reiteren aquest parer son les SSTEDH, assumpte C. V. contra Bèlgica, de 7 d'agost de 1996, FJ 25; assumpte Campagno contra Itàlia, de 23 de març de 2006, FJ 53 y assumpte Buck contra Alemanya, de 28 d'abril de 2005, FJ 31.

En concordança amb l'explicació anterior, es pot veure la STEDH, assumpte Khamidov contra Rússia, de 15 de novembre de 2007, FJ 131: "És cert que, com el Tribunal ha assenyalat en diverses ocasions, la noció de "llar" es pot interpretar àmpliament i pot, segons la seva jurisprudència, aplicar-se als locals de negoci. En particular, ha conclòs, basant-se en la seva interpretació dinàmica del Conveni, que el dret d'una empresa al respecte del seu domicili social, sucursals o altres locals comercials podria entrar dins de l'àmbit d'aplicació de l'article 8 del Conveni [...]. D'altra banda, el Tribunal també ha considerat que cal posar alguns límits a aquesta interpretació àmplia de la "llar" i interpretació dinàmica de l'article 8, per evitar anar en contra del sentit comú i subvertir completament les intencions dels autors de la Convenció, i ha trobat, per exemple, que una granja especialitzada en la producció porcina i que allotja diversos centenars de porcs difícilment es pot qualificar de "llar", o fins i tot com a locals comercials (vegeu Leveau i Fillon v. França (des.), núm. 63512/00 i 63513/00, de 6 de setembre de 2005). De la mateixa manera, en el present cas el Tribunal no considera que el molí, el forn i el magatzem, que semblen haver estat utilitzats íntegrament amb finalitats industrials, constitueixin l'habitatge del sol·licitant."

Per contra, el TEDH va considerar que el pati d'una casa el qual no es va demostrar que tingués un ús purament professional, constitueix una part del domicili i, per tant, gaudeix de la protecció que dispensa l'article 8 CEDH. Així ho estableix l'apartat 19 de la STEDH, assumpte Bostan contra Moldàvia, de 8 de desembre de 2020: " [...] no es desprèn amb certesa [...] que el pati de la casa i la cambra frigorífica estiguessin destinats a una utilització purament professional, per la qual es fa incompatible qualsevol ús residencial o per a fins personals per part dels demandants. Tampoc hi ha proves que la casa d'aquests últims estigués clarament diferenciada i separada dels llocs registrats per la policia. [...] el Tribunal considera que no pot excloure aquests llocs de la protecció oferta per l'article 8 del Conveni i que poden considerar-se com a part del «domicili» dels demandants, en el sentit d'aquesta disposició [...] ".

Segons el que s'ha explicat en aquest apartat i a mode de conclusió, **els drets recollits en l'article 8 CEDH no es troben compartimentats, sinó que estan interrelacionats entre sí, de tal manera que conformen un dret de contingut més ampli com és la vida privada**. L'article 8 CEDH es configura com un dret de protecció de la vida privada i familiar.

3. *Interpretació de l'article 7 CDFUE*

En relació al TJUE, cal tenir en consideració l'article 7 de la CDFUE, que estableix el següent:

"Tota persona té dret al respecte de la seva vida privada i familiar, del seu domicili i de les seves comunicacions."

Com es pot veure, l'enunciat de **l'article 7 CDFUE concorda amb el que estableix l'article 8.1 CEDH, per tant, el dret al respecte de la vida privada i familiar resulta equivalent tant a l'àmbit del TEDH com del TJUE**.

Les resolucions dictades pel TJUE recorren a la jurisprudència del Tribunal d'Estrasburg a l'hora d'interpretar l'article 8 CEDH. Ara bé, els pronunciaments que ha hagut d'adoptar el TJUE en matèria d'inviolabilitat del domicili fan referència a les inspeccions de les diferents institucions europees a les empreses. El TJUE ha hagut de resoldre sobre les possibles violacions de les institucions europees en les entrades i els registres a determinats espais físics de les empreses.

El TJUE garanteix tots els espais de les empreses davant la ingerència pública. Així ho exposa la STJUE de 18 de juny de 2015, Deutsche Bahn AB i altres c. Comissió (Assumpte C-583/13 P): "D'entrada s'ha de recordar que, en estendre les garanties consagrades a l'article 8, apartat 1, del CEDH a les persones jurídiques com les empreses, el Tribunal d'Estrasburg s'ha mostrat molt caut en afirmar que aquestes últimes no són equiparables per complet a les persones físiques, i no dispensar el mateix tracte als locals d'empreses que als domicilis particulars. De fet, començant amb la sentència Niemietz, el TEDH ha declarat de forma reiterada que les autoritats públiques sí que poden estar facultades per interferir més àmpliament en els drets protegits per l'article 8 quan es vegin afectats locals professionals i empresarials." És rellevant també la STJUE (Sala Quarta) de 7 d'agost de 2018, Chateau du Grand Bois

SCI. c. Etablissement national des produïts de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer) (Assumpte c-59/17).

C) Abast del concepte de domicili

Un cop analitzat el bé jurídic protegir en qüestió, el concepte constitucional de domicili i havent consultat jurisprudència de diferents òrgans judicials, és precís estudiar l'abast del concepte constitucional de domicili. En aquest apartat del treball es podrà observar l'extensió del significat del domicili constitucional, així com les particularitats que es poden presentar a l'hora de qualificar un determinat lloc com a domicili, a efectes de la CE.

Per exposar la informació, aquest apartat es dividirà en dos subapartats atenent a dos criteris diferents: l'abast del concepte de domicili segons la finalitat a què es destina i l'abast segons l'ús o aptitud del domicili per dur-hi a terme vida privada. En cadascun dels dos criteris, s'aportarà la jurisprudència corresponent per justificar l'argumentació.

1. *Abast del domicili segons la finalitat*

Una de les sentències rellevants que permetrà conèixer aquesta extensió i les diferents particularitats que es poden presentar és la STC 10/2002 (Ple), de 17 de gener de 2002.

Aquesta sentència es va dictar per resoldre una qüestió d'inconstitucionalitat plantejada per la Secció Quarta de l'Audiència Provincial de Sevilla respecte de l'article 557 de la Llei d'Enjudiciament Criminal vigent en aquell moment. L'article en qüestió establia el següent: "[l]es tavernes, cases de menjars, posades i fondes no es reputaran com a domicili dels que es trobin o hi resideixin accidentalment o temporalment; i ho seran tan sols dels taverners, hostalers, posadors i fondistes que es troben al seu front i habiten així amb les seves famílies a la part de l'edifici a aquest servei destinada."

El TC va haver de pronunciar-se al respecte del contingut de l'article citat en el paràgraf precedent, ja que va sorgir la qüestió de si una habitació d'hotel havia de considerar-se domicili des de la perspectiva constitucional.

La STC 10/2002 reprodueix la STC 22/1984, analitzada en apartats anteriors del dictamen, per la qual cosa es fa una remissió a la mateixa. Continuant amb

l'anàlisi, el TC estableix en la STC 10/2002 FJ 6: "La Constitució no ofereix una definició expressa del domicili com a objecte de protecció de l' art. 18.2 CE. No obstant això, aquest Tribunal ha anat perfilant una noció de domicili de la persona física el tret essencial de la qual resideix a constituir un àmbit espacial apte per a una destinació específica, el desenvolupament de la vida privada [...] així com en la delimitació negativa que hem realitzat de les característiques de l' espai que s' ha de considerar domicili i de la individualització d' espais que no es poden qualificar de tal a efectes constitucionals." De l'explicació aportada pel TC, es pot extreure que constituirà domicili aquell espai apte per desenvolupar vida privada, sense que calgui considerar aspectes com el poder de disposició que tingui el titular sobre el mateix, de si es tracta d'un espai tancat o no, o bé si cal tenir en compte l'assiduïtat amb què s'utilitza. Els trets anteriorment mencionats no han de ser els que determinin la consideració de domicili constitucional.

Tal com s'ha avançat en els paràgrafs precedents, el TC cita supòsits específics en què rebutja reputar domicili segons quins espais. Per aquest motiu, el FJ 6 de la STC 10/2002 disposa que "així, hem declarat que no tot «recinte tancat mereix la consideració de domicili a efectes constitucionals», i que, en particular, la garantia constitucional de la seva inviolabilitat no és extensible a «aquells llocs tancats que, per la seva afectació –com passa amb els magatzems, les fàbriques, les oficines i els locals comercials (ATC 171/1989 [RTC 1989, 171 AUTO] , F. 2), tinguin una destinació o serveixin a comeses incompatibles amb la idea de privacitat» (STC 228/1997, de 16 de desembre [RTC 1997, 228] , F. 7). Igualment, hem assenyalat, que «no tot local sobre l'accés del qual posseeix poder de disposició el seu titular ha de ser considerat com a domicili a les finalitats de la protecció que l'article 18.2 garanteix», ja que «la raó que impedeix aquesta extensió és que el dret fonamental aquí considerat no pot confondre's amb la protecció de la propietat dels immobles ni d'altres titularitats reals o obligacionals relatives a aquests béns que puguin atorgar una facultat de exclusió dels tercers." Per tant, el que estableix el TC en aquest FJ és que no tot lloc tancat ha de ser considerat domicili des d'una òptica constitucional, ja que únicament ho seran aquells en què s'hi pugui desenvolupar vida privada. Així mateix, el TC també aprofundeix en la

distinció que s'ha de fer en relació amb l'accés a un local de negoci, havent de distingir la protecció que confereix l'article 18.2 CE d'altres proteccions de propietats de béns immobles i remarca novament que la freqüència no és un criteri per considerar si es tracta d'un domicili o no, ja que hi ha altres vies per poder dictaminar el caràcter constitucional del domicili, tals com els objectes que hi puguin haver en el mateix, configuració física, la seva situació, entre d'altres.

Una vegada aportats els arguments anteriors, el TC arriba a unes conclusions i aclareix quins son els trets que vertebren el concepte constitucional de domicili. Ho fa allunyant-se de buscar una definició expressa del terme, ja que proporciona quines son les característiques que s'han de reunir per catalogar com a domicili un espai en concret.

Com hem posat de relleu, serà domicili constitucional aquell que estigui destinat al desenvolupament efectiu de la vida privada de les persones, sent l'efectivitat un element essencial per poder considerar domicili a un espai físic que reuneixi unes característiques objectives de les quals se'n desprengui de manera inequívoca que poden complir amb la finalitat de portar a terme vida privada. En el FJ 7 de la STC 10/2002, el TC exclou determinats espais de l'àmbit del domicili constitucional: "El tret essencial que defineix el domicili delimita negativament els espais que no poden ser considerats domicili: d' una banda, aquells en els quals es demostri de forma efectiva que s' han destinat a qualsevol activitat diferent a la vida privada, sigui aquesta activitat comercial, cultural, política, o de qualsevol altra índole; de l'altra, aquells que, per les seves pròpies característiques, mai podrien ser considerats aptes per desenvolupar-hi vida privada, això és, els espais oberts."

Per tant, tornant al cas de les habitacions d'hotel que van motivar el pronunciament del TC, el Tribunal va determinar que les habitacions d'hotel poden constituir domicili dels seus hostes, segons el que estableix el FJ 8 de la STC 10/2002: "les habitacions dels hotels poden constituir domicili dels seus hostes, ja que, en principi, són llocs idonis, per les seves pròpies característiques, perquè s' hi desenvolupi la vida privada d' aquells tenint en

compte que la destinació usual de les habitacions dels hotels és realitzar activitats que s'emmarquen genèricament en la vida privada."

No obstant això, el TC realitza un aclariment en el mateix FJ, en què expressa que no totes les habitacions d'hotel es consideraran domicili, ja que destaca l'ampli ventall d'activitats que s'hi poden dur a terme: "Això, no obstant això, no significa que les habitacions dels hotels no puguin ser utilitzades també per realitzar un altre tipus d'activitats de caràcter professional, mercantil o d'una altra naturalesa, cas en el qual no es consideraran domicili de qui les fa servir a tals finalitats."

El TC conclou que l'accidentalitat, la temporalitat o l'absència d'habitualitat ni les limitacions que puguin derivar-se del contracte d'allotjament poden impedir que les habitacions d'hotel siguin considerades domicili a efectes de l'article 18.2 CE, "Essent les habitacions dels hotels espais aptes per al desenvolupament de la vida privada, sempre que s' hi desenvolupi" tal com exposa el FJ 8 de la STC 10/2002.

D'altra banda, el pronunciament del TS que s'analitzarà a continuació guarda una relació molt estreta amb la qüestió clau que s'ha de resoldre en el present dictamen jurídic. En aquest cas, el TS es pronuncia en la STS 1165/2009, de 24 de novembre de 2009 si es vulnera el dret a la inviolabilitat domiciliària en l'entrada i registre d'una autocaravana condicionada per al transport de droga.

Primerament, el TS confirma els motius aportats pel recurrent afirmant que les autocaravanes es poden reputar domicili. No obstant això, caldrà comprovar la concurrència de dos elements per considerar que la caravana o furgoneta constitueixen domicili a efectes constitucionals.

Segons la STS 1165/2009, FD 1.2: "[...] en el sentit de reputar la zona d'habitació dels mòbils remolcats (rulots) o auto transportats (autocaravanes), duent a terme una delimitació del concepte, posant l'accent en la seva naturalesa funcional."

És en aquest punt on el TS estableix els elements necessaris per considerar domicili l'autocaravana. En el mateix FD 1.2 de la STS 1165/2009 ho explicita el Tribunal: "No obstant això, la consideració de domicili ve condicionada

segons la mateixa doctrina per dos elements [...]: a) que la furgoneta o caravana, en la seva part habitable posseeixi el necessari o indispensable per constituir la morada d'un usuari -dormitori, cuina, lavabo, mobiliari, etc.- dotant-la d'aptitud per funcionar com a domicili d'una persona o família. b) que algú decideixi usar-la i la faci servir per a aquest fi encara que sigui temporalment o accidentalment."

Per tant, segons es desprèn d'aquests requisits, s'ha d'analitzar el cas concret per determinar si el vehicle en qüestió es pot reputar domicili. En aquesta sentència, el vehicle estava destinat al transport d'una substància il·lícita, encara que tingués habitacions (dormitori, cuina, armaris, entre d'altres) pròpies del domicili d'una persona. En aquest cas, les habitacions d'ús domèstic es destinaven a l'emmagatzematge de droga, cosa que ja és incompatible amb la constitució d'un domicili. Un altre aspecte a tenir en compte és la determinació de l'ús que el titular confereix a l'autocaravana. En aquest supòsit, l'acusat va negar qualsevol ús de la caravana, ja sigui com a habitatge o mitjà de transport.

Segons el que s'ha exposat en el paràgraf anterior, el TS n'extreu una conclusió en el FD 1.2 de la STS 1165/2009: "En absència de cap titular, l'autocaravana no condicionada per exercir funcions vitals de domicili o habitació no pot considerar-se domicili, afegint que el recurrent no estaria legitimat per adduir la violació d'un dret fonamental que ell no ostenta, ja que ni el vehicle li pertany a ell ni de facto ha sostingut fer-ne ús del mateix com habitatge."

En resum, **una caravana o rulot no serà domicili "per se", sinó que atesa la casuística i amb la concurrència dels elements mencionats anteriorment, es podrà determinar la condició de domicili d'aquest tipus de vehicles**.

Per reforçar l'argumentació i aclarir la configuració física dels vehicles objecte d'anàlisi en la STS 1165/2009, s'adjunten les definicions dels termes "caravana" i "autocaravana" segons el Centre de Terminologia TERMCAT:

Caravana: f. Remolc concebut i condicionat per a ser utilitzat com a habitatge.

Autocaravana: f. Vehicle automòbil condicionat per a ser utilitzat com a habitatge.

En concordança amb la sentència dels paràgrafs precedents, el TEDH es va pronunciar al respecte en la STEDH assumpte Buckley contra Regne Unit, de 25 de setembre de 1996. En aquest cas, una ciutadana britànica va al·legar la violació de l'article 8 CEDH per l'expulsió de caravanes d'un terreny en un nucli urbà. La Sra. Buckley va manifestar que el seu dret al respecte de la vida privada i familiar i de la seva llar havia estat vulnerat.

En aquest procediment, es va haver de valorar les circumstàncies personals i familiars de la Sra. Buckley, atesa la seva condició de gitana i l'estil de vida tradicional de viure en caravanes i viatjar d'aquest poble.

En l'apartat 54 de la present resolució del Tribunal d'Estrasburg es troba la resposta: "El Tribunal està convençut que la Sra. Buckley va comprar el terreny amb el propòsit d'establir-hi la residència. Viu allà des de l'any 1988 gairebé de forma continuada, a part d'una absència de dues setmanes per motius familiars l'any 1993 (apartats 11 i 13 anteriors), i no hi ha cap indicació que hagi establert la residència en un altre lloc o que tingui intenció de fer-ho. Per tant, el cas es refereix al dret de la demandant al respecte de la seva "llar"."

Segons aquest pronunciament del TEDH, s'entén que el concepte de domicili és autònom en el CEDH i independent del lloc físic que es tracti, com en aquest cas és una caravana.

El Tribunal d'Estrasburg va arribar a la conclusió que l'expulsió de les caravanes afectava a la vida familiar de la Sra. Buckley, ja que era el lloc on volia criar els seus fills i on hi havia establert la residència de la família. Com s'ha mencionat anteriorment, la població gitana es caracteritza per dur a terme un estil de vida nòmada i, per aquesta raó, la Sra. Buckley va sol·licitar que s'atorgués la protecció de l'article 8 CEDH al considerar vulnerat el dret al respecte de la seva vida privada i familiar i del seu domicili.

2. *Abast del domicili segons l'ús*

Segons l'ús o l'aptitud del domicili per dur a terme vida privada, el TS es va pronunciar en la STS 624/2002, de 10 d'abril de 2002, en què es discutia la presumpta vulneració del dret fonamental a la inviolabilitat del domicili per part dels agents del Servei de Vigilància Duanera en l'abordatge d'una embarcació d'esbarjo i el trasllat fins al port abans de l'obtenció de l'autorització judicial.

L'esmentada sentència explica què pot ser considerat domicili i aporta jurisprudència que ho corrobora (la STC 22/1984 explicada en el present dictamen, entre d'altres). En la STS 624/2002 FD 3, s'analitza el supòsit concret que ateny a una embarcació i estableix el següent: "Resulta evident, després de tot l' exposat, que una embarcació pot constituir la morada d' una o diverses persones quan la utilitzin com a reducte de la seva vida privada, ja que sens dubte en ocasions estan construïdes de manera que algunes de les seves dependències, com les cabines, resulten aptes perquè s' hi desenvolupin conductes o activitats pròpies d' àrees de privacitat, però resulta dificultós estendre el concepte de domicili en tot cas a altres zones d'aquella." Per tant, el TS afirma que una cabina d'una embarcació gaudiria de la protecció constitucional que dispensa l'article 18.2 CE. Ara bé, el TS fa una delimitació de l'extensió del concepte de domicili respecte d'altres zones d'una embarcació. La STS 624/2002, en sintonia amb les línies anteriors afegeix: "Res impedeix, sinó més aviat el contrari segons l' experiència, que determinades zones del vaixell es destinin específicament a altres finalitats diferents de les pròpies del domicili, com pot ocórrer amb la coberta, utilitzada en les maniobres nàutiques o com a lloc d' esbarjo, o els cellers, utilitzats exclusivament per a la càrrega, o la zona de màquines, i en aquests casos no es pot estendre indiscriminadament a aquestes zones del vaixell la mateixa protecció que la Constitució atorga al domicili, ja que no es poden entendre aptes amb caràcter general per a la vida privada."

Per tant, d'aquests arguments adduïts pel TS es desprèn la conclusió que una embarcació, en la seva totalitat, no gaudeix de la protecció constitucional que confereix l'article 18.2 CE, si bé alguna zona concreta d'un vaixell sí que queda emparada constitucionalment al considerar-se apta per dur-hi a terme

vida privada, com és el cas d'una cabina. Així conclou el TS en el FD 3 de la STS 624/2002: "en el vaixell existeixen àrees pròpies i reservades a l' exercici de la intimitat personal, que són precisament les úniques protegides pel dret fonamental consagrat en l' article 18.2 de la Constitució. Les altres zones de l' embarcació, destinades a altres finalitats, no gaudeixen de la protecció que la Constitució dispensa al domicili, encara que es tracti de llocs respecte dels quals el seu titular pugui excloure vàlidament la presència de tercers."

En el mateix sentit, la STS 151/2006, de 20 de febrer de 2006, FD 8 C): "Tampoc no es pot parlar de vulneració del dret a la inviolabilitat del domicili de l' art. 18.2 CE, simplement perquè les embarcacions no constitueixen domicili a aquests efectes constitucionals, llevat d' aquelles parts destinades específicament a les cabines, dormitoris de la tripulació o passatgers, o altres llocs reservats per a una persona o grup de persones." i la STS 720/2017 (Sala Penal, Secció 2ª), de 6 de novembre de 2017, FD 26.

Més endavant, el TS es va pronunciar en la STS 747/2015, de 19 de novembre de 2015, sobre determinats espais annexes a un domicili que poden estar sotmesos a la protecció constitucional que dispensa l'article 18.2 CE. Perquè aquests espais quedin emparats constitucionalment, no han de ser independents del domicili sinó que han d'estar annexes i s'hi ha d'apreciar que siguin aptes per a desenvolupar vida privada. El TS també al·ludeix a certes característiques que pot presentar el lloc en qüestió per valorar si l'espai pot ser susceptible de ser considerat domicili a efectes constitucionals.

La STS 747/2015 FD 7.2 estableix: "no són domicilis legals sotmesos a la protecció constitucional els bars, els restaurants, els magatzems i els garatges, sempre que no consti espacialment algun indici de privacitat; amb l' especial matisació i excepció d' aquells casos en què el garatge formi part del domicili com una habitació annexa, supòsit en el qual el registre del garatge s' ha d' acomodar a les exigències constitucionals de l' article 18.2".

Més específicament en el supòsit de fet que es tracta en aquest pronunciament del TS, es debat si s'ha d'estendre o no la protecció constitucional a un garatge independent en què s'hi va practicar un registre. Tenint en compte l'exposat en el paràgraf anterior i el que exposa el TS en el mateix FD 7.2, el tribunal

arriba a la següent conclusió: “el registre es va practicar en una cotxera o garatge independent que estava destinat a magatzem, sense que concorregués cap indici que albergués en el seu interior algun àmbit de privacitat. Un dels testimonis va manifestar que l'interior es trobava ple de porqueria, no aparentant tan sols ser un garatge. No hi cap, doncs, col·legir que ens trobem davant d'un espai protegit per l'art. 18.2 CE.”

Per tant, el TS valora que el garatge objecte de debat es troba separat del domicili, la finalitat del mateix és l’emmagatzemament i menciona la brutícia que fa que aquell espai no sigui apte ni adequat per desenvolupar cap àmbit de privacitat. Amb la qual cosa, no pot gaudir de la protecció de l’article 18.2 CE.

En darrer lloc d’aquest subapartat, estudiarem una sentència recent del TS, la STS 450/2019, de 3 d’octubre de 2019, que ens aportarà un altre exemple i una altra visió a l’hora de qualificar com a domicili un espai determinat.

En aquest pronunciament del TS, es debat si un lavabo privat reservat per al titular d’un local obert al públic, pròxim a un dormitori on el recurrent hi dormia i on s’hi va trobar droga, pot ser considerat domicili.

En aquest cas, i a diferència del supòsit anterior, el recurrent va manifestar que vivia en les dependències del local, on hi havia un dormitori i un lavabo on hi realitzava les seves activitats més íntimes.

El TS recull en el seu argumentari les SSTC 22/1984, 10/2002, entre d’altres per fixar la definició de domicili constitucional que s’ha anat perfilant en la jurisprudència del TC. En la STS 450/2019, FD 3.2 trobem un seguit de criteris que delimiten l’extensió que pot tenir el concepte de domicili: “no tot "recinte tancat mereix la consideració de domicili a efectes constitucionals", i que, en particular, la garantia constitucional de la seva inviolabilitat no és extensible a "aquells llocs tancats que, per la seva afectació -com passa amb els magatzems, les fàbriques, les oficines i els locals comercials [...] -, tinguin un destí o serveixin a comeses incompatibles amb la idea de privacitat."

Així mateix, continua el TS: "no tot local sobre l'accés del qual posseeix poder de disposició el seu titular ha de ser considerat com a domicili a les finalitats de la protecció que l'article 18.2 garanteix", ja que "la raó que impedeix

aquesta extensió és que el dret fonamental aquí considerat no es pot confondre amb la protecció de la propietat dels immobles ni d'altres titularitats reals o obligacionals relatives a aquests béns que puguin atorgar una facultat d'exclusió dels tercers."

Finalment, i tenint en compte les consideracions del TS vistes en els paràgrafs precedents i les consideracions generals de les SSTC analitzades en el present dictamen, el TS conclou en el FD 3.2 que: "L' existència en un establiment públic d' un lavabo reservat per al titular del mateix o els seus empleats, integrat en el mateix, no equival a un àmbit de privacitat on es desenvolupa la vida de la persona, sinó simplement un lloc adequat per a determinades necessitats, de manera que no és susceptible d' assolir la protecció que dispensa al domicili la norma constitucional."

En resum, tot i tractant-se d'un espai privat d'un local on el titular del mateix hi duu a terme activitats íntimes, no és motiu suficient per qualificar-lo com a domicili atesa la manca d'aptitud per portar-hi a terme vida privada. En el FD 3.5 de la mateixa STS, el Tribunal afegeix que "per íntima que sigui l' activitat fisiològica que s' hi desenvolupa, és insuficient, molt parcial i limitada per poder equiparar-la a l' àmbit propi de l' objecte de tutela domiciliària que abasta tant l' espai físic, com l' emanació de la persona i de la seva esfera privada."

TERCER.- Pel que fa a la tercera qüestió plantejada en el present dictamen jurídic sobre la presumpta entrada il·legítima de la policia, caldrà determinar si s'ha vulnerat un dret fonamental per part de la policia en l'entrada i registre a la caravana del Sr. Joan Vidal Navarro, una vegada determinada la naturalesa del vehicle a efectes de domicili.

En aquest punt, cal citar de nou l'article 18.2 CE per comprovar quins son els requisits que emparen l'entrada de tercers a un domicili aliè:

"El domicili és inviolable. No s'hi podrà entrar ni fer-hi cap escorcoll sense el consentiment del titular o sense resolució judicial, llevat del cas de delicte flagrant."

En el cas objecte d'estudi, no s'aprecia cap consentiment del titular, ni exprés ni tàcit. Segons el relat dels antecedents de fet, el Sr. Joan Vidal Navarro va ser sorprès pels agents dels Mossos d'Esquadra mentre dormia, fet que impossibilita donar un consentiment vàlid per autoritzar l'accés a les Forces i Cossos de Seguretat a l'interior del vehicle.

Segons consta, tampoc hi havia cap autorització judicial que facultés als agents a accedir a la caravana.

Finalment, l'últim dels motius que estableix l'article 18.2 CE sobre el delicte flagrant, tampoc resulta d'aplicació, ja que l'incompliment de les mesures decretades pel Govern per fer front a l'emergència sanitària suposen una infracció administrativa i, en cap cas, un delicte. Cal aclarir el concepte de "flagrant". El TC defineix com a "flagrant" aquella situació en què existeix l'evidència del delicte i la urgència de la intervenció, per tant, és necessari que es tingui la percepció directa de la efectiva comissió d'un fet delictiu així com la impossibilitat d'esperar a obtenir una resolució judicial. Així ho estableix la STC 341/1993, FJ 8.B): "la noció de «delicte flagrant», que no es pot entendre, per això a les finalitats de l'article 18.2 CE, sinó com la situació fàctica en què queda excusada aquella autorització judicial, precisament perquè la comissió del delicte es percep amb evidència i exigeix de manera inexcusable una immediata intervenció."

A més d'aquests tres supòsits previstos expressament en la CE, el TC ha definit que es pot donar una altra situació en què estigui legitimada l'entrada en un domicili: l'estat de necessitat, segons disposa la STC 22/1984, FJ 5.

Cap d'aquestes situacions descrites es dona en el cas del Sr. Joan Vidal Navarro, per tant, l'entrada de la policia a la caravana no és legítima. Segons la STC 189/2004 FJ 3: "fora dels casos de flagrant delicte, només són constitucionalment legítims l' entrada o el registre efectuats amb consentiment del seu titular o a l' empara d' una resolució judicial [...] el que es garanteix, davant de tot, és la facultat del titular d'excloure als altres d'aquest àmbit espacial reservat, d'impedir o prohibir l'entrada o la permanència en ell de qualsevol persona i, específicament, de l'autoritat pública per a la pràctica d'un registre."

Per reforçar aquesta postura, cal destacar que la protecció que dispensa l'article 18.2 CE no només abasta la impenetrabilitat estrictament física del domicili, sinó que també empara tota intervenció realitzada a través d'aparells mecànics, electrònics o d'altres anàlegs. Ho corrobora la STC 176/2013 FJ 8: "El domicili comporta un àmbit d'intimitat

específic [...] "exempt de" o "immune a" qualsevol tipus d'invasió o agressió exterior d'altres persones o de l'autoritat pública, incloses les que puguin realitzar-se sense penetració física en el mateix, sinó per mitjà d'aparells mecànics, electrònics o altres anàlegs".

Fins i tot, la simple intercepció virtual de l'espai físic sense les degudes garanties pot causar la vulneració de la inviolabilitat del domicili, tal i com descriu la STS 329/2016: "va existir una intromissió en el contingut material del dret a la inviolabilitat del domicili [...] que els agents van dur a terme [...] a través d'un dels dos finestrals que donaven al carrer." També resulta aplicable al cas la STS 18/2021, de 15 de gener.

En relació amb les intromissions il·legítimes, el TEDH s'ha pronunciat al respecte en algunes de les seves resolucions. Com s'ha citat anteriorment, l'article 8 CEDH reconeix el dret al respecte de la vida privada i familiar i del domicili, fent extensiva l'expressió "vida privada domiciliària" a la "vida privada social" en les interaccions que l'individu manté amb els altres. En aquest punt, el TEDH ha anat configurant una jurisprudència que confereix un nou significat al respecte del domicili que no està expressament regulat en l'article 8.1 CEDH. Es tracta del dret al gaudi de la vida privada domiciliària, per tant, el respecte al domicili no només inclou la protecció l'espai físic davant d'intervencions alienes sinó que també s'ha de garantir l'efectiu gaudi del citat espai.

Sobre les qüestions plantejades en el paràgraf precedent relatives a intromissions il·legítimes, el TEDH resol sobre dos supòsits que permetran exemplificar fins a quin punt es pot considerar que existeix una vulneració del dret a la inviolabilitat del domicili. Son els casos de les SSTEDH de 9 de desembre de 1994, assumpte López Ostra contra España i de 16 de novembre de 2004, assumpte Moreno Gómez contra España. També resulta aplicable al cas la STEDH de 18 d'octubre de 2011, assumpte Martínez Martínez contra Espanya.

En la primera sentència mencionada, el Tribunal d'Estrasburg va haver de pronunciar-se sobre una demanda interposada per una ciutadana espanyola contra el Regne d'Espanya pels problemes de salut i mediambientals derivats del funcionament d'una planta depuradora de residus al municipi de Lorca (Múrcia), motiu pel qual va al·legar violació de l'article 8 CEDH.

La Sra. López Ostra va al·legar la vulneració de l'article 8 CEDH pels fums, sorolls repetitius i les forts olors causats per l'activitat de la depuradora. Aquest cúmul de circumstàncies va ocasionar un règim de vida insuportable per la Sra. López Ostra i la seva família. Les afectacions que aquestes ingerències van tenir en la salut de la demandant i la seva família van quedar acreditades amb els informes pericials corresponents. En efecte, el Tribunal estableix en l'apartat 51 que " [...] els atemptats greus al medi ambient poden afectar el benestar d'una persona i privar-la del gaudi del seu domicili, perjudicant la seva vida privada i familiar, sense, per això, posar en greu perill la salut de la interessada.".

En definitiva, el TEDH va concloure que l'Estat espanyol no va actuar correctament per preservar el dret al respecte del domicili de la Sra. López Ostra i va confirmar la vulneració de l'article 8 CEDH. Així ho va manifestar el Tribunal en l'apartat 58 de la resolució: "el Tribunal estima que aquest no ha sabut mantenir un just equilibri entre l'interès del benestar econòmic de la ciutat de Lorca –el de disposar d'una planta depuradora– i el gaudi efectiu per la demandant del dret al respecte del seu domicili i de la seva vida privada i familiar.".

Quant a la segona resolució citada, es va presentar una demanda al TEDH d'una ciutadana espanyola contra el Regne d'Espanya per la passivitat de l'Administració davant la contaminació acústica que venia patint en el seu domicili, conseqüència dels sorolls produïts pels bars i discoteques de la zona durant la nit, motiu pel quan va al·legar violació de l'article 8 CEDH. El TEDH apunta de manera genèrica, igual que en la sentència analitzada anteriorment, en l'apartat 53 de la sentència que "L'individu té dret al respecte del seu domicili, concebut no només com el dret a un simple espai físic sinó també com el del gaudi, amb tota tranquil·litat, d'aquest espai.". A més a més, en el mateix apartat 53 el TEDH exposa els supòsits en què es pot donar una vulneració del dret al respecte del domicili: "Les vulneracions contra el dret al respecte del domicili no fan referència només als atemptats materials o corporals, com l' entrada al domicili d' una persona no autoritzada, sinó també els atemptats immaterials o incorporals, com els sorolls, les emissions, les olors i altres ingerències.". Amb tot, el Tribunal especifica que existeixen diversos casos en què ens podem trobar davant d'una intromissió il·legítima a un domicili.

Concretament en aquest cas, es dona la circumstància que la demandant residia en una zona l'Ajuntament de la qual va qualificar com a zona acústicament saturada. Una vegada

es va acreditar que la intensitat acústica superava els nivells autoritzats, el TEDH va declarar en els apartats 60 i 61 de la sentència, respectivament, el següent: "Tenint en compte la intensitat de la contaminació acústica, fora dels nivells autoritzats i durant la nit, i el fet que aquests nivells de soroll es van mantenir durant diversos anys, el Tribunal conclou amb la vulneració dels drets protegits per l' article 8."; " [...] Els fets demostren que la demandant va patir una vulneració greu del seu dret al respecte del domicili deguda a la passivitat de l'Administració davant el soroll nocturn.".

En conclusió i una vegada estudiades les dues sentències del TEDH precedents, es demostra que **no cal un atemptat físic o corporal per considerar il·legítima l'entrada a un domicili. En segons quins casos, un soroll o una olor es pot catalogar com a intromissió il·legítima si s'acredita la lesió que pot ocasionar en el drets al respecte de la vida privada i familiar i del domicili regulats a l'article 8 CEDH**.

Per tant, una vegada aportada l'argumentació corresponent en els paràgrafs precedents, **ha quedat acreditat que no es van donar cap de les situacions que facultarien l'entrada dels agents a la caravana**. És per això que l'entrada de la policia a la caravana del Sr. Joan Vidal Navarro va ser il·lícita, ja que s'ha vulnerat el dret fonamental a la inviolabilitat del domicili consagrat a l'article 18.2 CE.

QUART.- En el darrer fonament jurídic del present dictamen s'abordarà la qüestió plantejada quarta relativa a la imposició de la sanció al nostre client, tenint en compte la posterior declaració d'inconstitucionalitat de l'estat d'alarma decretat pel Govern d'Espanya el març de 2020 per fer front a la crisi sanitària ocasionada per la pandèmia de la COVID-19.

Per elaborar l'argumentació jurídica del FJ 4 i donar resposta a la qüestió plantejada quarta, es dividirà el present apartat en diferents epígrafs. Primerament, s'explicarà en què consisteix l'instrument de l'estat d'alarma i, a continuació, aprofundirem en l'estat d'alarma decretat l'any 2020. En segon lloc, exposarem les diferències entre limitació i suspensió de drets, en relació amb les mesures decretades en l'estat d'alarma de 2020. Per últim, analitzarem les dues SSTC que van declarar la inconstitucionalitat de l'estat d'alarma decretat l'any 2020, així com les seves successives pròrrogues.

A) L'estat d'alarma

La CE preveu en els articles 55.1 i 116 l'adopció de mesures de suspensió de drets fonamentals en casos on es donin situacions d'emergència. Els articles citats han estat desenvolupats per la Llei Orgànica dels estats d'alarma, excepció i setge. En el present dictamen ens centrarem en el primer d'ells.

L'estat d'alarma està configurat com un instrument per fer front a situacions d'alteració greu de la normalitat (article 4.1 LOEAES), com ara catàstrofes naturals, crisis sanitàries, paralització dels serveis públics o desproveïment. Els supòsits anteriorment enumerats poden produir-se en tot el territori nacional o bé en un concret, per la qual cosa hi ha la possibilitat que l'estat d'alarma pugui ser declarat en una determinada Comunitat Autònoma. La declaració no pot excedir de 15 dies excepte que el Congrés dels Diputats la prorrogui. Durant la vigència d'un estat d'alarma la Cambra Baixa de les Corts Generals ha de ser informada del mateix en tot el que requereixi.

Pel que fa a l'exercici dels drets fonamentals, l'estat d'alarma pot donar lloc a que s'estableixin les limitacions que preveu l'article 11 LOEAES, és a dir, es poden veure limitats els següents drets fonamentals: la llibertat de circulació (article 19 CE), el dret de propietat (article 33 CE) i la llibertat d'empresa (article 38 CE). En aquest cas, no hi ha restriccions de drets, ja que només es possible la limitació dels mateixos.

B) Les declaracions d'estat d'alarma durant la pandèmia ocasionada per la COVID-19

En el present apartat analitzarem la declaració de l'estat d'alarma per la pandèmia ocasionada per la COVID-19 del 14 de març de 2020.

L'any 2020 va ser la segona vegada des de la vigència de la CE de 1978 que s'ha declarat un estat d'alarma a l'Estat espanyol. El Govern va aprovar el RD 463/2020 de 14 de març per fer front a la pandèmia de la COVID-19. Mitjançant aquesta norma fou declarat l'estat d'alarma en tot el territori nacional durant un període de 15 dies. No obstant això, aquest període va ser prorrogat prèvia autorització del Congrés dels Diputats, en 6 ocasions cadascuna d'elles per 15 dies més. El Reial Decret 926/2020, de 25 d'octubre, va declarar un nou estat d'alarma en tot el territori nacional. Va tenir una vigència de 15 dies però va ser prorrogat per 6 mesos més, fins el 9 de maig de 2021 a través del Reial Decret 956/2020, de

3 de novembre degut a la tendència ascendent en el nombre de casos de COVID-19 en un moment en què encara no hi havia vacuna.

Arran de l'aprovació del RD 463/2020 de 14 de març per part del Govern, es van veure limitats un seguit de drets amb l'objectiu de protegir la salut i la seguretat de la ciutadania. Les limitacions de drets tenien la intenció de protegir els drets a la vida i a la integritat física regulats a l'article 15 CE i el dret a la protecció de la salut de l'article 43 CE. Algunes d'aquestes limitacions previstes en l'article 11 LOEAES, van afectar a alguns drets fonamentals. Nosaltres ens centrarem en aquells que tenen influència en el cas del dictamen: la llibertat de circulació i d'entrar i sortir del territori nacional de l'article 19 CE.

L'article 7 RD 463/2020, citat anteriorment en el present dictamen, va establir prohibicions de circular per les vies d'ús públic i espais oberts excepte les causes determinades en el mateix precepte. Aquesta limitació de la llibertat de circulació ha estat bastant polèmica. Hi ha autors que han considerat que no hi va haver una limitació de drets, sinó que es va produir una suspensió dels mateixos. La prohibició de circular per les vies públiques i els tancaments perimetrals son mesures que s'extralimiten d'una mera limitació de drets, segons sostenen els autors que defensen aquesta postura. Posteriorment s'aprofundirà en les diferències entre la limitació i la suspensió de drets.

D'altra banda, hi ha un altre sector que considera que la limitació de la circulació va ser proporcionada i en concordança amb l'establert a la LOEAES. No obstant això, aquesta no va ser la visió que va manifestar el TC tal com més endavant s'explicarà.

C) Diferència entre limitació i suspensió de drets fonamentals

Els efectes sobre els drets fonamentals que va tenir la declaració de l'estat d'alarma van suscitar una polèmica important en relació amb els termes de "limitació" i "suspensió" en relació a la llibertat de circulació. Les mesures restrictives establertes en el RD 463/2020 van provocar que es qüestionés sobre si es tractava d'una suspensió de drets i, per tant, hagués sigut més adient la declaració de l'estat d'excepció en comptes de l'estat d'alarma. Ara bé, el RD 926/2020 també va establir limitacions a la llibertat de circulació, però aquestes van ser menys restrictives que les establertes en el precedent RD 463/2020. El RD

926/2020 va establir la limitació de la lliure circulació de persones en horari nocturn, per evitar el contagi del virus en aquesta franja horària.

Pel que fa al significat del terme "suspensió", hi ha autors com Benito Aláez que defensen que la suspensió s'ha d'entendre en sentit estricte, és a dir, com a la supressió temporal de la vigència de normes constitucionals sobre determinats drets fonamentals. D'altres autors com Pedro Cruz Villalón manifesten que l'estat d'alarma no permet suspendre drets, sinó que permet establir límits al seu exercici sense afectar al seu contingut essencial i que l'estat d'alarma constitueix un "tercer estat" entre el que seria la normalitat i els estats d'excepció o de setge. En cas d'afectar al contingut essencial dels drets es tractaria d'una suspensió. La STC 83/2016, de 28 d'abril disposa en el FJ 8: " [...] la declaració de l'estat d'alarma no permet la suspensió de cap dret fonamental (art. 55.1 CE contrari sensu), encara que sí l'adopció de mesures que poden suposar limitacions o restriccions al seu exercici [...] mesures que poden ser adoptades, la limitació de la circulació o permanència de persones o vehicles en llocs determinats [...] ". Segons el fragment de la sentència anterior, es pot arribar a la conclusió que la declaració de l'estat d'alarma suposa una incidència menys intensa en els drets fonamentals en comparació amb la declaració dels estats d'excepció o setge.

No obstant això, diversos autors han afirmat que la suspensió de drets no pot comportar la desaparició dels mateixos. Els drets fonamentals subsisteixen en les situacions de suspensió. L'autora Ana Aba Catoira afirma: "Així doncs, durant la vigència dels estats excepcionals, els drets fonamentals afectats tindran un règim jurídic excepcional diferent de l'ordinari, però no perden la seva vigència, sinó que la veuen limitada o restringida atenent al previst en la declaració de l'estat excepcional". En la mateixa línia, l'autora Paloma Requejo afegeix: "La suspensió dels drets no pot ser entesa com una desaparició absoluta dels mateixos, encara que sigui temporalment limitada".

Un cop realitzat el plantejament descrit en els paràgrafs precedents, ha quedat demostrat que la doctrina es troba en un debat important a l'hora de diferenciar els conceptes de limitació i suspensió de drets. Un sector de la doctrina afirma que

hi ha una diferència important entre els dos conceptes posant de manifest la fina línia que existeix entre limitació i suspensió de drets.

L'element que alguns autors sostenen que serveix per determinar la diferència dels dos termes és l'afectació que hi ha en el contingut essencial dels drets fonamentals en l'aplicació de mesures restrictives. Per acabar de confirmar aquest punt de vista, cal esbrinar què s'entén per "contingut essencial" dels drets. El TC estableix en la STC 11/1981, de 8 d'abril, FJ 8 les vies per conèixer el contingut essencial dels drets fonamentals: "El primer és tractar d'acudir al que se sol anomenar la naturalesa jurídica o la manera de concebre o de configurar cada dret [...] El segon possible camí per definir el contingut essencial d' un dret consisteix a tractar de buscar el que una important tradició ha anomenat els interessos jurídicament protegits com a nucli i dels drets subjectius. Es pot aleshores parlar d' una essencialitat del contingut del dret per fer referència a aquella part del contingut del dret que és absolutament necessària perquè els interessos jurídicament protegits, que donen vida al dret, resultin real, concretament i efectivament protegits. D' aquesta manera, s'ultrapassa o es desconeix el contingut essencial quan el dret resta sotmès a limitacions que el fan impracticable, el dificulten més enllà del raonable o el despullen de la necessària protecció.". En el mateix FJ 8 el TC estableix que els dos camins mencionats per definir el "contingut essencial" dels drets no son alternatius, sinó que es poden considerar complementaris.

Un cop exposat el raonament anterior i allunyant-nos del concepte de "contingut essencial", caldria determinar quin òrgan té la funció de definir el contingut essencial d'un determinat dret fonamental en un litigi. En l'estat d'alarma, son els governs estatals o autonòmics els qui han d'establir les limitacions dels drets, per tant seran els encarregats d'identificar quin és el contingut essencial del dret fonamental en el cas que correspongui. Llavors, en l'estat d'alarma és el poder executiu qui defineix el contingut essencial d'un dret fonamental, sens perjudici del posterior control parlamentari i jurisdiccional.

En aquest punt, es pot plantejar la següent pregunta: la suspensió de drets implica una desaparició temporal del contingut essencial dels drets fonamentals? Autors com Ana Aba Catoira i Paloma Requejo Rodríguez responen de manera negativa a la pregunta formulada. Els autors citats, entre d'altres, afegeixen que el contingut

essencial d'un dret no és absolut. D'aquesta manera, les mesures que afecten al dret a la llibertat de circulació no suposen una eliminació temporal del contingut essencial dels drets fonamentals.

Tot i així, caldria justificar més estrictament la diferència entre la suspensió de drets fonamentals en els estats d'excepció i setge i la limitació de drets fonamentals de l'estat d'alarma. Per limitar drets en l'estat d'alarma cal justificar rigorosament la proporcionalitat i la necessitat de la mesura, tenint en compte el context de situació excepcional en el cas concret. En aquest moment, posem de manifest la limitació del dret fonamental a la llibertat de circulació de l'article 19 CE que es va decretar en el RD 463/2020 per confinar a la població. En aquest cas, podríem parlar d'una restricció del contingut essencial d'aquest dret. Tanmateix, ens trobem davant d'una limitació que pot ser més o menys intensa depenent del cas, d'un dret fonamental. Amb la qual cosa, el terme "suspensió" no té cabuda ja que es podria interpretar que durant un cert període de temps els drets no estan vigents. Els drets continuen tenint vigència encara que el seu contingut essencial hagi estat temporalment reduït.

Llavors, es planteja una altra pregunta: quina diferència hi ha entre la restricció de drets fonamentals en l'estat d'alarma i la restricció de drets fonamentals en els estats d'excepció i setge?

Per respondre aquesta pregunta, segons l'establert a la CE i a la LOEAES la diferència estarà en la naturalesa dels drets que puguin veure's afectats. En el cas que ens ocupa, el dret a la llibertat de circulació es pot veure afectat per la declaració de l'estat d'alarma. Per contra, en els estats d'excepció i de setge es podrien veure afectats altres drets fonamentals com per exemple el dret a la llibertat i seguretat personals, la inviolabilitat del domicili, la llibertat de circulació i residència, entre d'altres.

Per sintetitzar, els drets que poden ser restringits en els estats d'excepció i de setge són els que gaudeixen de la màxima protecció constitucional. En l'estat d'alarma, la restricció de drets abasta a alguns drets de protecció ordinària, amb la particularitat que en l'estat d'alarma es pot limitar el dret a la llibertat de circulació tal com es va produir en el RD 463/2020. La limitació a la llibertat de circulació efectuada pel RD 463/2020 va ser extraordinària, fins al punt de poder considerar

que més que una limitació va ser una suspensió, en veure's afectat el contingut essencial del dret.

Com s'ha dit anteriorment, les mesures restrictives de drets han de ser proporcionades, podent ser revisades pel TC. Avancem que el TC va revisar les mesures decretades en dues sentències que s'analitzaran en un apartat posterior del dictamen.

El que es pot concloure és que no hi ha una diferència essencial entre suspensió i limitació, sinó que s'haurà d'atendre als pressupòsits que legitimin la declaració d'un estat d'alarma, d'excepció o de setge per veure quins drets específics podrien veure's afectats. Hi ha uns drets que en l'estat d'alarma no es poden veure afectats però que en canvi sí que es veurien afectats en un estat d'excepció o de setge, com és el cas de la inviolabilitat del domicili.

El que resulta comú en els estats d'alarma, excepció i setge és la possibilitat de limitar o restringir drets fonamentals. Inclús es podria redefinir temporalment el contingut essencial d'un dret fonamental, però el que no és possible seria suprimir-lo. La possibilitat de limitar drets fonamentals requereix que s'adopti respectant la CE i amb una justificació estricta. Així mateix, les limitacions de drets fonamentals estan subjectes a un control rigorós per part dels Parlaments i dels Tribunals, la qual cosa reforça la importància que té el tema.

D) La declaració d'inconstitucionalitat de l'estat d'alarma del TC

1. La STC 148/2021, de 14 de juliol

En aquesta sentència el TC es va pronunciar sobre un recurs d'inconstitucionalitat interposat per més de 50 diputats i diputades del Grup Parlamentari Vox del Congrés dels Diputats contra diversos preceptes del RD 463/2020; el RD 465/2020, de 17 de març, pel qual es va modificar l'anterior; els RD 476/2020, de 27 de març, 487/2020, de 10 d'abril i 492/2020, de 24 d'abril, pels quals es va prorrogar l'estat d'alarma declarat pel RD 463/2020, i l'Ordre SND/298/2020, de 29 de març, per la qual es van establir mesures excepcionals en relació amb les vetlles i cerimònies fúnebres per limitar la propagació i el contagi de la COVID-19.

En aquest pronunciament el TC es va centrar en resoldre sobre la polèmica que es va suscitar en relació amb la suspensió o limitació de drets fonamentals, així com els aspectes relacionats amb el control parlamentari i sobre si s'hagués hagut de declarar l'estat d'excepció en comptes de l'estat d'alarma.

Pel que fa a la diferència de significat entre els termes "suspensió" i "limitació", el TC declara en el FJ 3 que " [...] "la declaració d'un estat d'alarma no consenteix la suspensió de cap dels drets d'aquest rang (que sí que cap per a determinats drets en el supòsit de proclamació de l'estat d'excepció o el de setge, conforme als arts. 55.1 i 116.3 i 4 CE), però sí «l'adopció de mesures que poden suposar limitacions o restriccions» al seu exercici (STC 83/2016, FJ 8), que hauran d'adequar-se al prescrit a la LOAES i a les altres exigències que la Constitució imposa. En altres paraules, tots aquests drets continuen vigents".

Tot seguit, el Tribunal intenta aclarir l'amplitud que presenten els dos termes en qüestió establint una comparació entre ells en el mateix FJ 3: " [...] una primera aproximació general permet apreciar que el concepte de "limitació" (o "restricció") és més ampli que el de suspensió, com a gènere i espècie: tota suspensió és una limitació, però no tota limitació implica una suspensió. La suspensió és, doncs, una limitació (o restricció) especialment qualificada, segons resulta tant del llenguatge habitual com del jurídic.". Per tant, el TC afirma que suspensió implica la cessació de l'exercici d'un dret, mentre que la limitació no necessàriament comporta una suspensió.

D'altra banda, el TC es va pronunciar sobre una qüestió molt rellevant sobre un dret fonamental que s'ha pogut veure afectat en el cas del nostre client, és a dir, el dret a la llibertat de circulació durant el confinament domiciliari decretat per l'estat d'alarma. En el FJ 5 de la STC 148/2021, el TC exposa el següent: "Aquesta és, doncs, la qüestió que correspon dilucidar ara: en quina mesura el «dret a [...] circular pel territori nacional» garantit en l'article 19 CE es veu (simplement) limitat, o (directament) suspès, en el sentit que cessa *pro tempore* en el seu contingut protector, per una disposició que prescriu, literalment, que durant la vigència de l'estat d'alarma «les persones únicament podran circular per les vies d'ús públic per a la realització de [certes]

activitats» allà definides; especificant, a més, que aquestes activitats «s'hauran de realitzar individualment, tret que s'acompanyi persones amb discapacitat, menors, majors o per una altra causa justificada».

A continuació, el TC manifesta en el FJ 5 el seu punt de vista sobre el que implica la prohibició de circular lliurement pel territori: "Llevat que es vulgui despullar de significat substantiu al terme «suspensió», sembla difícil negar que una norma que prohibeix circular a totes les persones, per qualsevol lloc i en qualsevol moment, excepte en els casos expressament considerats com a justificats, suposa un buidament de fet o, si es vol, una suspensió del dret, proscrits com s'ha reiterat ja en l'estat d'alarma. Una altra cosa implicaria deixar exclusivament en mans de l'autoritat competent (que, no s'ha d'oblidar, en l'estat d'alarma és inicialment el Govern, sense la prèvia autorització del Congrés dels Diputats) la noció mateixa de «suspensió» utilitzada pel constituent, atorgant-li la possibilitat de limitar altres drets fonamentals garantits per la nostra Norma fonamental, de forma generalitzada i amb una altíssima intensitat, mitjançant el simple expedient d'afirmar (unilateralment, sense possibilitat de debat i autorització parlamentària previs, ni de control jurisdiccional ordinari) el seu caràcter «merament» restrictiu, i no suspensiu".

Finalment, el TC va declarar la inconstitucionalitat de diversos apartats de l'article 7 del RD 463/2020 ja que segons el mateix Tribunal suposaven la suspensió del dret fonamental a la lliure circulació i residència de l'article 19 CE. El TC va manifestar que les mesures restrictives establertes en el RD 463/2020 comportaven una privació del dret, malgrat la temporalitat i excepcionalitat de les mateixes. La suspensió de drets fonamentals no es pot decretar en l'estat d'alarma.

En definitiva, **el TC ha deixat clar que l'existència d'una situació excepcional no implica l'absència de límits a l'hora de restringir drets fonamentals a la ciutadania, tenint l'obligació de respectar-los i preservar-los**.

2. *La STC 183/2021, de 27 d'octubre*

El segon pronunciament del TC que s'estudiarà a continuació també va ser resolt amb motiu de la interposició d'un recurs d'inconstitucionalitat per part del Grup Parlamentari Vox al Congrés dels Diputats respecte diversos articles del RD 926/2020, de 25 d'octubre, la Resolució de 29 d'octubre de 2020, del Congrés dels Diputats, per la qual s'ordena la publicació de l'acord d'autorització de la pròrroga de l'estat d'alarma declarat pel citat reial decret i alguns preceptes del RD 956/2020, de 3 de novembre, pel qual es va prorrogar l'estat d'alarma declarat pel RD 926/2020.

Des del primer estat d'alarma decretat pel Govern espanyol el 14 de març del 2020, l'Executiu va sol·licitar pròrrogues successives al Congrés dels Diputats per fer front a la pandèmia.

En el recurs d'inconstitucionalitat interposat pels recurrents, es van qüestionar els següents fets: les normes que van designar competents per assumir la gestió de la pandèmia als presidents de les Comunitats Autònomes i Ciutats Autònomes; les regles sobre la duració de la pròrroga de l'estat d'alarma i la rendició de comptes per part del Govern al Congrés dels Diputats i, per últim, la vulneració de drets fonamentals de les normes anteriorment citades.

En relació amb la limitació del dret a la llibertat de circulació de les persones pel territori en horari nocturn, el TC va declarar en el FJ 4 de la STC 183/2021 que "establir una limitació de la circulació de les persones durant determinades hores de la nit, en concret des de les 23:00 fins a les 6:00 hores, s'ha de considerar com una mesura adequada per combatre aquella evolució negativa de la pandèmia, ja que, d'aquesta manera, es va fer front a una situació de risc que havia estat detectada com a afavoridora dels contagis, la de les trobades socials produïdes en aquelles hores de la nit del temps anterior a l'estat d'alarma". En la mateixa línia, el TC va avalar les mesures decretades per frenar els contagis en relació amb l'entrada i sortida de persones en els àmbits autonòmics i municipals. Així ho estableix el FJ 5 de la STC 183/2021: " [...] la necessitat de reduir, en la mesura del possible, les trobades socials per, d'aquesta manera, dificultar la mobilitat del virus, precisaven de l'adopció d'una mesura d'aquesta naturalesa, que, si bé no arribava a impedir el contacte

social entre les persones, sí, almenys, el restringia a una xifra màxima que s'ajustava, en termes de proporcionalitat, a un equilibri entre el reconeixement que mereix la condició d'ésser social de les persones i la lluita per preservar la salut pública [...] ". De la mateixa manera es va pronunciar en relació amb la limitació de la permanència de persones en llocs de culte.

D'altra banda, el TC va declarar la inconstitucionalitat de la duració de la pròrroga de l'estat d'alarma. Els 6 mesos d'extensió de la pròrroga van ser considerats excessius, no pel temps en si, sinó per la inversemblança que va suposar l'adopció d'aquesta mesura i la manca de rigor amb què va actuar l'autoritat competent. "No es pot qualificar de raonable o fundada la fixació de la durada d'una pròrroga per temps de sis mesos que el Congrés va establir sense cap certesa sobre quines mesures anaven a ser aplicades, quan anaven a ser aplicades i per quant temps serien efectives en unes parts o altres de tot el territori nacional al qual l'estat d'alarma es va estendre [...] La determinació temporal d'aquella pròrroga de sis mesos es va realitzar d'una manera del tot inconsistent amb el sentit constitucional que és propi a l'acte d'autorització i sense cap coherència [...] ", segons l'establert en el FJ 8.

Per últim, el TC va determinar que la rendició de comptes del Govern al Congrés dels Diputats és imprescindible en una situació de greu alteració de la normalitat com és un estat d'alarma declarat per frenar una pandèmia. Tot i que el President del Govern i els titulars del Ministeri de Sanitat van comparèixer per informar sobre les gestions que es duien a terme per combatre la crisi sanitària, el problema va sorgir en la delegació de competències en favor de les Comunitats i Ciutats Autònomes. Com a conseqüència d'aquest fet, el control polític del Congrés dels Diputats al qual havia de sotmetre's el Govern central per exposar l'evolució de la pandèmia, va quedar limitat a les esmentades compareixences del president del Govern i dels titulars del Ministeri de Sanitat. Segons el TC, **això va implicar que el Govern no es va sotmetre al control polític preceptiu que correspon al Congrés dels Diputats durant l'estat d'alarma**. D'aquesta manera conclou el FJ 10 de la STC 183/2021: "Va quedar així cancel·lat el règim de control que, en garantia dels drets de tots, correspon al Congrés dels Diputats sota l'estat d'alarma.

Control parlamentari que està al servei, també, de la formació d'una opinió pública activa i vigilant i que no pot de cap manera sostenir-se durant un estat constitucional de crisi".

Amb tots els arguments esgrimits en aquest apartat del treball, es corrobora que la sanció imposada al nostre client ha de ser cancel·lada, ja que la conducta que es va castigar es va produir en un context d'estat d'alarma que ha estat posteriorment a la sanció declarat inconstitucional pel TC.

CONCLUSIONS

Fruit de l'estudi previ i una vegada aportats els arguments jurídics pertinents, s'ha arribat a les següents conclusions:

Primera.- Atesa la consideració de retorn al domicili habitual que suposa la conducta efectuada pel nostre client en el moment dels fets, amb la pertinent argumentació jurídica exposada en el FJ 1 del present dictamen, queda acreditada la vulneració de l'article 7.1.d) del RD 463/2020, ja que ens trobem davant d'una de les excepcions segons les quals estava permesa la lliure circulació de persones pel territori. Consegüentment, s'estima procedent recórrer la sanció en via administrativa, sens perjudici d'acudir a la via judicial si fos pertinent.

Segona.- Aportada l'argumentació jurídica corresponent en el FJ 2 del dictamen basada en una àmplia jurisprudència de diversos tribunals, ha quedat demostrat que la caravana del nostre client compleix amb tots els requisits per ser considerat domicili a efectes constitucionals.

Tercera.- Tenint en compte la consideració de domicili del vehicle del nostre client, segons s'ha relatat en el FJ 2 del dictamen i s'ha reafirmat en la conclusió segona del mateix, manifestem la vulneració del dret fonamental a la inviolabilitat del domicili de l'article 18.2 CE en l'entrada dels agents policials a la caravana del nostre peticionari. Ha quedat acreditat que l'entrada de les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat va ser il·legítima. Per tant, cap la interposició d'un recurs d'emparament davant la jurisdicció ordinària, en aquest casa davant de la Sala contenciós-administratiu (articles 114-122 Llei de la Jurisdicció Contenciós-administrativa), sens perjudici d'interposar un recurs d'emparament davant del TC (articles 41 i següents de la Llei Orgànica del TC) una vegada esgotada la via ordinària.

Quarta.- Segons els arguments esgrimits en el FJ 3 del dictamen, es pot considerar il·legítima la intromissió causada per la intercepció virtual del domicili, no sent condició *sine qua non* la penetració física en el domicili per considerar il·legítima l'entrada al mateix.

Cinquena.- La declaració de l'estat d'alarma, excepció o setge pot limitar o restringir drets fonamentals, no obstant això, la limitació o suspensió de drets no provoca la pèrdua de la seva vigència ni la seva supressió.

Sisena.- Atesa la declaració d'inconstitucionalitat de la STC 148/2021 de diversos preceptes del RD 463/2020 (entre els quals es troba la lletra d de l'apartat primer de l'article 7) que va decretar l'estat d'alarma vigent en el moment dels fets, concloem que s'ha vulnerat el dret fonamental a la llibertat de circulació de les persones pel territori. Per tant, la sanció imposada al nostre client ha de ser declarada nul·la com a conseqüència de la il·legalitat de les mesures restrictives vigents en el moment en què van succeir els fets.

Tarragona, set de juny de dos mil vint-i-quatre.

ANNEXOS

ANNEX I: NORMATIVA APLICABLE

Per a la resolució de les qüestions plantejades cal acudir a la següent normativa d'aplicació en aquest supòsit:

Normativa:

- Europea:
  a) Tractat de la Unió Europea, signat a Maastricht el 7 de febrer de 1992. Diari Oficial de la Unió Europea núm. 191, de 29 de juliol de 1992, pàgines 1-112.
  b) Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals, signat a Roma el 4 de novembre de 1950. Ratificat per Espanya el 26 de setembre de 1979. Butlletí Oficial de l'Estat núm. 243/1979, de 10 d'octubre, pàgines 23564 a 23570.
  c) Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea. Diari Oficial de la Unió Europea núm. 83, de 30 de març de 2010, pàgines 389 a 403.

- Estatal:
  a) Constitució Espanyola (Butlletí Oficial de l'Estat, 29 de desembre de 1978, núm. 311).
  b) Llei Orgànica 2/1979, de 3 d'octubre, del Tribunal Constitucional (Butlletí Oficial de l'Estat, 5 d'octubre de 1979, núm. 239).
  c) Llei Orgànica 4/1981, d'1 de juliol, dels estats d'alarma, excepció i setge (Butlletí Oficial de l'Estat, 5 de juny de 1981, núm. 134).
  d) Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la Jurisdicció Contenciós-administrativa (Butlletí Oficial de l'Estat, 14 de juliol de 1998, núm. 167).
  e) Reial Decret 463/2020, de 14 de març, pel qual es declara l'estat d'alarma per a la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19 (Butlletí Oficial de l'Estat, 14 de març de 2020, núm. 67).
  f) Reial Decret 926/2020, de 25 d'octubre, pel qual es declara l'estat d'alarma per a contenir la propagació d'infeccions causades pel SARS-CoV-2 (Butlletí Oficial de l'Estat, 25 d'octubre de 2020, núm. 282).
  g) Reial Decret 956/2020, de 3 de novembre, pel qual es prorroga l'estat d'alarma declarat pel Reial Decret 926/2020, de 25 d'octubre, pel qual es declara l'estat

d’alarma per a contenir la propagació d’infeccions causades pel SARS-CoV-2 (Butlletí Oficial de l’Estat, 4 de novembre de 2020, núm. 291).

ANNEX II: JURISPRUDÈNCIA

Per a la resolució de les qüestions plantejades cal acudir a la següent jurisprudència d'aplicació en aquest supòsit:

Tribunal Europeu de Drets Humans:

a) **Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Sala), *assumpte Niemietz contra Alemanya,* de 16 de desembre de 1992**. Interpreta de manera àmplia la noció de domicili i vida privada garantint el dret de l'individu a entaular relacions amb tercers i el món exterior.

b) **Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Sala), *assumpte López Ostra contra España,* de 9 de desembre de 1994.** Declara que determinades intromissions com fums, olors i sorolls suposen una vulneració del dret al respecte del domicili de l'article 8 CEDH.

c) **Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Sala), *assumpte C. contra Bèlgica*, de 7 d'agost de 1996**. Estén la protecció de l'article 8 CEDH a locals professionals i empreses.

d) **Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Sala), *assumpte Buckley contra Regne Unit,* de 25 de desembre de 1996.** Declara la vulneració de l'article 8 CEDH en expulsar a una família gitana de la caravana on vivien.

e) **Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Secció 3ª), *assumpte Moreno Gómez contra España,* de 16 de novembre de 2004.** Declara la vulneració del dret al respecte del domicili de l'article 8 CEDH per les intromissions causades per sorolls provinents de bars i discoteques al domicili d'una ciutadana espanyola.

f) **Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Secció 3ª), *assumpte Buck contra Alemanya*, de 28 d'abril de 2005**. Estén la protecció de l'article 8 CEDH a locals professionals i empreses.

g) **Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Secció 3ª), *assumpte Campagno contra Itàlia,* de 23 de març de 2006**. Estén la protecció de l'article 8 CEDH a locals professionals i empreses.

h) **Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Secció 5ª), *assumpte Khamidov contra Rússia,* de 15 de novembre de 2007.** Enumera un seguit d'espais com molins, granges, magatzems, etc, que no son compatibles amb la qualificació de domicili a efectes de l'article 8 CEDH.

i) **Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Secció 1ª), *assumpte Bigaeva contra Grècia*, de 28 de maig de 2009**. Estén la protecció de l'article 8 CEDH a locals professionals i empreses i protegeix l'esfera de la privacitat de les persones enfront tercers.

j) **Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Secció 3ª), *assumpte Martínez Martínez contra Espanya*, de 18 d'octubre de 2011**. Declara la violació de l'article 8 CEDH a causa de la contaminació acústica provocada per una discoteca situada en els baixos del domicili d'un ciutadà espanyol.

k) **Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Secció 5ª), *assumpte Federació Nacional d'Associacions i Sindicats Esportius contra França*, de 18 de gener de 2018**. Estén la protecció de l'article 8 CEDH a locals professionals i empreses i protegeix l'esfera de la privacitat de les persones enfront tercers.

l) **Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans (Secció 2ª), *assumpte Bostan contra Moldàvia*, de 8 de desembre de 2020**. Declara que el pati d'una casa no pot ser exclòs de la protecció que dispensa l'article 8 CEDH al considerar que és una part del domicili.

TJUE:

a) **Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (Sala 2ª), de 18 de juny de 2015, C-583/13 P, assumpte Deutsche Bahn AG i altres contra Comissió Europea**. Garanteix els espais de les empreses de la ingerència pública i realitza una remissió a la interpretació de l'article 8 CEDH que ha fet el TEDH.

b) **Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea (Sala 4ª), de 7 d'agost de 2018, C-59/17, assumpte Chateau du Grand Bois SCI contra Etablissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer)**. És rellevant en el mateix sentit que la sentència anterior.

TC:

a) **Sentència del Tribunal Constitucional 11/1981 (Ple), de 8 d'abril de 1981**. Estableix les vies per determinar el contingut essencial dels drets fonamentals.

b) **Sentència del Tribunal Constitucional 22/1984 (Sala Segona), de 17 de febrer de 1984.** Primera sentència que defineix el terme "domicili" a efectes constitucionals.

c) **Sentència del Tribunal Constitucional 341/1993 (Ple), de 18 de novembre de 1993**. Dona una definició del concepte "delicte flagrant".

d) **Sentència del Tribunal Constitucional 50/1995 (Sala Primera), de 23 de febrer de 1995**. Declara que l'article 18.2 CE té una relació instrumental amb l'article 18.1 CE que protegeix la intimitat personal i familiar.

e) **Sentència del Tribunal Constitucional 126/1995 (Sala Primera), de 25 de juliol de 1995**. Declara que la protecció de la inviolabilitat del domicili de l'article 18.2 CE és una manifestació del precedent article 18.1 CE.

f) **Sentència del Tribunal Constitucional 119/2001 (Ple), de 24 de maig de 2001**. Declara que tot i la relació instrumental dels drets dels articles 18.2 i 18.1 CE, aquests constitueixen dos drets autònoms.

g) **Sentència del Tribunal Constitucional 10/2002 (Ple), de 17 de gener de 2002.** Considera que una habitació d'hotel gaudeix de protecció constitucional en tant que és un espai apte per desenvolupar-hi vida privada.

h) **Sentència del Tribunal Constitucional 209/2007 (Sala Primera), de 24 de setembre de 2007**. Declara la consolidació en la jurisprudència de la definició de domicili manifestada en la STC 22/1984.

i) **Sentència del Tribunal Constitucional 176/2013 (Sala Segona), de 21 d'octubre de 2013**. Declara que no cal una penetració física per determinar la intromissió il·legítima en un domicili.

j) **Sentència del Tribunal Constitucional 83/2016 (Ple), de 28 d'abril de 2016**. Declara que en un estat d'alarma no es poden suspendre drets fonamentals però si que es poden establir limitacions o restriccions en l'exercici dels mateixos.

k) **Sentència del Tribunal Constitucional 148/2021 (Ple), de 14 de juliol de 2021.** Declara inconstitucional l'estat d'alarma decretat l'any 2020 per fer front a la pandèmia ocasionada per la COVID-19.

l) **Sentència del Tribunal Constitucional 183/2021 (Ple), de 27 d'octubre de 2021.** Declara inconstitucional les successives pròrrogues de l'estat d'alarma decretat per fer front a la pandèmia ocasionada per la COVID-19, així com la rendició de comptes duta a terme pel Govern espanyol.

TS:

a) **Sentència del Tribunal Suprem 436/2001 (Sala Penal), de 19 de març de 2001 (recurs 1667/1998-P)**. Declara l'amplitud de la noció de domicili estenent el

significat del concepte més enllà del simple lloc que serveix de domicili, establint que abasta fins a la dignitat i intimitat de les persones en el desenvolupament de la seva privacitat.

b) **Sentència del Tribunal Suprem 624/2002 (Sala Penal), de 10 d'abril de 2002 (recurs 885/2000-P)**. Declara que una embarcació en la seva totalitat no es pot considerar domicili a efectes constitucionals, sinó que només tindran tal consideració les parts aptes per dur-hi a terme vida privada (cabina).

c) **Sentència del Tribunal Suprem 151/2006 (Sala Penal), de 20 de febrer de 2006 (recurs 1839/2004)**. Es pronuncia en la mateixa línia que la STS 624/2002 citada anteriorment.

d) **Sentència del Tribunal Suprem 1165/2009 (Sala Penal, Secció 1ª), de 24 de novembre de 2009 (recurs 826/2009)**. Declara que una caravana destinada a l'emmagatzematge i transport de droga no es pot considerar domicili degut a l'existència d'una finalitat il·lícita totalment incompatible amb l'ús d'un habitatge.

e) **Sentència del Tribunal Suprem 747/2015 (Sala Penal, Secció 1ª), de 19 de novembre de 2015 (recurs 686/2015)**. Declara que un garatge annex a un domicili no gaudeix de protecció constitucional atès que estava destinat a l'emmagatzematge i les condicions d'insalubritat del mateix impossibilitaven l'exercici de qualsevol funció vital de domicili.

f) **Sentència del Tribunal Suprem 329/2016 (Sala Penal, Secció 1ª), de 20 d'abril de 2016 (recurs 1789/2015)**. Declara que l'observació d'un domicili amb uns prismàtics de dos agents de policia des del finestral d'un habitatge proper constitueix una intromissió il·legítima en la intimitat i suposa una vulneració del dret a la inviolabilitat del domicili.

g) **Sentència del Tribunal Suprem 720/2017 (Sala Penal, Secció 2ª), de 6 de novembre de 2017 (recurs 10006/2017)**. Contingut relacionat amb la STS 151/2006.

h) **Sentència del Tribunal Suprem 450/2019 (Sala Penal, Secció 1ª), de 3 d'octubre de 2019 (recurs 10004/2019)**. Declara que un lavabo és un lloc on s'hi duen a terme activitats íntimes de les persones però no ha de tenir la consideració de domicili ja que és un espai on no s'hi pot desenvolupar vida privada.

i) **Sentència del Tribunal Suprem 18/2021 (Sala Penal, Secció 1ª), de 15 de gener de 2021 (recurs 691/2019)**. Declara la intercepció virtual de l'espai físic que

constitueix el domicili sense les degudes garanties per part de dos agents de policia.

ANNEX III: BIBLIOGRAFIA

a) Aba Catoira, A. (2011). El Estado de alarma en España. UNED. *Teoría y Realidad Constitucional*, núm. 28, págs. 305-334.

b) Azpitarte Sánchez, M., Barrero Ortega, A., Escajedo San-Epifanio, L., García Pechuán, M., López Castillo, A. (director), Martínez Alarcón, M.L. & Sanz Hermida, Á. (2019). *La Carta de Derechos Fundamentales de la Unión Europea. Diez años de jurisprudencia*. Tirant lo Blanch.

c) Carmona Cuenca, E. (2021). Estado de alarma, pandemia y derechos fundamentales ¿Limitación o suspensión? UNED. *Revista de Derecho Político*, núm. 112, págs. 13-42.

d) Delgado Ramos, D. (2022). L'estat d'alarma davant del Tribunal Constitucional. *Revista Electrónica Iberoamericana*, Vol. 16, núm. 1, págs. 254-265.

e) Elvira Perales, A., (2003). *Constitución española. Sinopsis artículo 19*. Congreso de los Diputados.

f) García Ureta, A. (2011). El ruido ante el Tribunal Europeo de Derechos Humanos. Otra llamada de atención a la jurisdicción contencioso-administrativa (y también al Tribunal Constitucional): Comentario a Martínez Martínez v. España, sentencia del TEDH de 18 de octubre de 2011. *Actualidad Jurídica Ambiental, 21 de novembre de 2011*, págs. 1-12.

g) González-Trevijano Sánchez, P. J. (1992). *La inviolabilidad del domicilio*. Editorial Tecnos. Colección Temas Clave de la Constitución española, págs. 442-448.

h) Navas Sánchez, M. d. (mayo-agosto de 2011). ¿Inviolabilidad o intimidad domiciliaria? A propósito de la jurisprudencia constitucional sobre el derecho fundamental a la inviolabilidad del domicilio. UNED. *Revista de Derecho Político*, nº 81, págs. 155-168.

i) Requejo Rodríguez, P. (2001). ¿Suspensión o supresión de los derechos fundamentales? *Revista de Derecho Político*, núm. 51, págs. 105-137.

j) Rodríguez Ruiz, B., & Carmona Contreras, A. (2022). *Constitución y pandemia. El Estado ante la crisis sanitaria*. Tirant lo Blanch.

k) Simón Moreno, H. (2014). La jurisprudencia del Tribunal Europeo de Derechos Humanos sobre la vivienda en relación al Derecho espanyol. *Teoría y Derecho: revista de pensamiento jurídico*, nº 16/2014, págs. 162-187.

l) Zoco Zabala, C. (2021). ¿Hacia una reformulación de la inviolabilidad del domicilio? *Revista Española de Derecho Constitucional*, nº 121, págs. 169-195.

m) Zoco Zabala, C. (2021). La garantía de la inviolabilidad del domicilio (Art. 18.2 CE): jurisprudencia (TC, TEDH y TJUE) y legislación. *Revista Vasca de la Administración Pública*, nº 121, págs. 221-249.